

QUY ĐỊNH THẨM ĐỊNH CHUỖ CUNG ỨNG CỦA THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU

Ảnh hưởng tới xuất khẩu Việt Nam

Nhóm Nghiên cứu

Nguyễn Thị Thu Trang
Trần Minh Thu
Nguyễn Thị Thùy Dung
Nguyễn Thanh Trà

Trung tâm WTO và Hội nhập
Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

QUY ĐỊNH VỀ THẨM ĐỊNH CHUỖI CUNG ỨNG CỦA THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU

Ảnh hưởng tới xuất khẩu Việt Nam

Lời nói đầu

Là khu vực có sức mua lớn thứ 2 thế giới, châu Âu luôn là thị trường xuất khẩu lớn và nhiều tiềm năng của Việt Nam, đặc biệt với việc thực thi Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – Liên minh châu Âu. Trong bối cảnh căng thẳng thuế quan ở Hoa Kỳ, đây cũng là khu vực có vị trí quan trọng trong mục tiêu đa dạng hóa thị trường xuất khẩu của các doanh nghiệp Việt Nam.

Tuy nhiên, Liên minh châu Âu (EU) nói chung và một số nước thành viên nói riêng (đặc biệt là Đức, Pháp, Hà Lan...) trong một vài năm trở lại đây đang thiết lập các quy định pháp luật mới giám sát các rủi ro về quyền con người và/hoặc môi trường trong chuỗi cung ứng của các doanh nghiệp lớn trong khu vực. Các quy định về “thẩm định chuỗi cung ứng” (supply-chain due diligence) đang trở thành một phần trong chính sách phát triển thương mại bền vững của các thị trường này.

Mặc dù đối tượng áp dụng của các quy định thẩm định chuỗi cung ứng chỉ bao gồm các doanh nghiệp lớn, quá trình thực thi lại bao trùm tất cả các chủ thể tham gia vào các chuỗi cung ứng của các doanh nghiệp này (với các tư cách khác nhau như nhà cung ứng nguyên liệu linh kiện phụ tùng đầu vào, nhà sản xuất chế biến, nhà vận chuyển...). Như vậy, tới đây để duy trì và đón nhận các đơn hàng xuất khẩu hàng hóa mới từ các đối tác lớn ở châu Âu, doanh nghiệp Việt Nam cần hiểu và phối hợp hiệu quả với các đối tác này để tuân thủ các quy định pháp luật về thẩm định chuỗi cung ứng.

Khảo sát nhanh của Nhóm Nghiên cứu thuộc Trung tâm WTO và Hội nhập - Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) cho thấy có tới 59,3% các chủ thể liên quan tới hoạt động xuất khẩu hàng hóa Việt Nam sang EU chưa từng nghe nói tới quy định về thẩm định chuỗi cung ứng ở thị trường này, 36,6% khác đã từng nghe nói nhưng chưa biết cụ thể về các quy định này. Rất ít trường hợp hiểu một cách chính xác và rõ ràng các yêu cầu về kiểm soát chuỗi cung ứng tại các thị trường châu Âu.

Báo cáo *“Quy định về thẩm định chuỗi cung ứng của thị trường châu Âu và Ảnh hưởng tới xuất khẩu Việt Nam”* được VCCI xây dựng với mục tiêu (i) cung cấp thông tin và nâng cao nhận thức của các doanh nghiệp, cơ quan, tổ chức liên quan ở Việt Nam về các quy định mới và có tác động đáng kể này của các thị trường châu Âu, đặc biệt là của EU (cấp Liên minh) và Đức (cấp quốc gia thành viên), và (ii) nhận diện các yêu cầu đặt ra với doanh nghiệp Việt Nam tham gia các chuỗi cung ứng cho thị trường này (đặc biệt là trong hai ngành dệt may, giày dép), từ đó gợi ý một số giải pháp để thích ứng và tuân thủ hiệu quả các quy định mới của thị trường xuất khẩu quan trọng này.

VCCI trân trọng cảm ơn sự hỗ trợ của Tổ chức Friedrich Naumann Stiftung Für die Freiheit (FNF) CHLB Đức tại Việt Nam trong việc xây dựng và phổ biến Báo cáo ý nghĩa này.

Trung tâm WTO và Hội nhập
Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

Danh mục từ viết tắt

CSDDD	Chỉ thị về Trách nhiệm thẩm định tính bền vững của doanh nghiệp của Liên minh châu Âu
FLEGT	Luật về Thực thi, Quản trị và Thương mại Lâm sản của Liên minh châu Âu
ILO	Tổ chức Lao động Quốc tế
MNE	Doanh nghiệp đa quốc gia
EU	Liên minh châu Âu
EUDR	Quy định về Các sản phẩm không phá rừng của Liên minh châu Âu
EVFTA	Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – Liên minh châu Âu
OECD	Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế
SCDDA	Luật Nghĩa vụ thẩm định tính bền vững chuỗi cung ứng của CHLB Đức
UNGP	Các Nguyên tắc Định hướng của Liên Hợp Quốc về Kinh doanh và Quyền Con người

Mục lục

Tóm tắt Báo cáo	10
Summary Report	14

CHƯƠNG

TỔNG QUAN VỀ CÁC QUY ĐỊNH THẨM ĐỊNH CHUỖI CUNG ỨNG

Tổng quan về quy định thẩm định chuỗi cung ứng	20
1 Khái niệm chung	20
2 Các đặc điểm	25
Các hệ thống quy định về thẩm định chuỗi cung ứng trên thế giới	26
1 Thẩm định chuỗi cung ứng trong các Văn kiện của các tổ chức quốc tế	26
2 Các quy định của Liên minh châu Âu về trách nhiệm thẩm định chuỗi cung ứng	30
3 Các quy định pháp luật quốc gia về thẩm định chuỗi cung ứng	33

CHƯƠNG

PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH CHUỖI CUNG ỨNG CỦA CHLB ĐỨC VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU

Pháp luật về thẩm định chuỗi cung ứng của Cộng hòa liên bang Đức	40
1 Các vấn đề chung	40
2 Đối tượng áp dụng	41
3 Các tiêu chuẩn thẩm định	42
4 Nội dung nghĩa vụ thẩm định	44
5 Giám sát thực thi và xử lý vi phạm	50
Pháp luật Liên minh châu Âu về thẩm định chuỗi cung ứng	52
1 Các vấn đề chung	52
2 Hiệu lực pháp lý	54
3 Đối tượng áp dụng	55
4 Các tiêu chuẩn thẩm định	57
5 Nội dung nghĩa vụ thẩm định	58
6 Giám sát thực thi và xử lý vi phạm	64

ẢNH HƯỞNG CỦA QUY ĐỊNH VỀ THẨM ĐỊNH CHUỖI CUNG ỨNG Ở THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU TỚI XUẤT KHẨU VIỆT NAM

Yêu cầu từ các quy định về thẩm định chuỗi cung ứng của các thị trường châu Âu đối với các nhà cung cấp Việt Nam	68
1 Phạm vi các nhà cung cấp có thể chịu ảnh hưởng	68
2 Trách nhiệm của các nhà cung cấp trong quy trình thẩm định chuỗi cung ứng	72
Chuỗi cung dệt may và giày dép Việt Nam trước các quy định về thẩm định chuỗi cung ứng của các thị trường châu Âu	82
1 Thẩm định chuỗi cung ứng và các chuỗi cung dệt may, giày dép	82
2 Các chủ thể tham gia chuỗi cung ứng hàng dệt may, giày dép có thể bị ảnh hưởng bởi các yêu cầu thẩm định chuỗi cung ứng	84
3 Các khía cạnh rủi ro trong chuỗi cung ứng hàng dệt may, giày dép từ góc độ tiêu chuẩn thẩm định	86
Xuất khẩu Việt Nam thích ứng với các quy định về thẩm định chuỗi cung ứng của các thị trường châu Âu	91
1 Nhận thức về quy định và tác động của pháp luật thẩm định chuỗi cung ứng của các thị trường châu Âu	91
2 Năng lực thực hiện trách nhiệm của nhà cung cấp Việt Nam trong thẩm định chuỗi cung ứng	95
3 Một số giải pháp thích ứng và tuân thủ	97